

Asiasta väitellään vieläkin keskustelupalstoilla. Mikä on osoitus ideoiden kuolemattomuudesta, jopa vääriksi osoitettujen ideoiden.

LITTEÄ MAA on uskomus siitä, että planeettamme on oikeasti tasainen kiekko. Modernissa maailmassa asuvat ihmiset pitävät tätä uskomusta muinaisuuden jäänteenä, muistona ajoista, jolloin ihmiset eivät vielä osanneet tarkastella maailmankaikkeutta. Tai eivät vielä ymmärtäneet, miten mitata planeetan muotoja. Kuitenkin litteän maan puolestapuhujia löytyy tälläkin hetkellä ympäri maapalloa. He luovat jatkuvasti videoita, joissa mainostetaan unohdetun maailmankuvan ylivoimaisuutta verrattuna kopernikaaniseen maailmankuvaan. He yrittävät värvätä uusia ajattelijoita väittelyissä ja kommentoimalla pannukakun muodon puolesta aina kun mahdollista.

Helsingin Sanomat (3.8.2017) uutisoi maapalloa vastustavasta koulukunnasta. Litteän maan kannattajista löytyy sekalaista porukkaa. Hieman yllättäen taistelua Maan muodosta on käyty rap-musiikin areenalla. Rap-artisti B.o.B tuli julkisuuteen litteän maan kannattajana vuonna 2016. Hän on julkaissut kaksi kappaletta, joissa toisesa nimeltään "Flatline" hyökätään astrofysikko Neil de-Grasse Tysonia vastaan. Näin litteän maan sanoma levisi populaarikulttuuriin asti.

Muuten litteän maan kannattajien julkisuus on entisten B-luokan näyttelijöiden varassa. Silloin tällöin joku merkkihenkilö puhuu aiheesta vitsinä. Kuitenkin asia johtaa selvityspyyntöihin, jos vitsi ei ole täysin selvä. Koripallogenda Shaquille O'Neal joutui kertomaan

toimittajille, mitä oikeasti ajattelee aiheesta. Häneltä oli aikaisemmin kysytty, mitä mieltä mies on litteästä maasta. Shaq oli vastannut matkustaneensa halki Amerikan "ja tasaiselta se näyttää".

O'Nealin puheet unohtuivat nopeasti. Sen sijaan toinen aktiivisempi koripalloilija, Kyrie Irving, on avoimesti kertonut uskovansa litteään maahan. Kolmas tunnettu puolestapuhuja on jujutsu-kamppailija Eddie Bravo. Hänen ja Irvingin puheet ovat rohkaisseet koululaisia uskomaan avoimesti samaan asiaan. Lapset ihannoivat suositua urheilijaa. Opettajilla on ongelmia selittää lapsille, miksi planeetta on pyöreä. Heidät nähdään osallisina suurempaa salaliittoa, jolla koululaisia aivopestään pyöreän maahan.

HUOMION KERJÄÄMISTÄ

LITTEÄN MAAN KANNATUS on luultavasti pysynyt suhteellisesti vakiona vuosikymmenestä toiseen. Internetin monipuolinen media on mahdollistanut tälle piirille entistä suuremman yleisön. Ihmiskunnan määrän noustessa myös litteän maan kannattajien lukumäärä on noussut. He valmistavat toistuvasti uusia YouTube-videoita, joissa selitetään, miksi horisontti todistaa Maapallon litteäksi, NASA:n valokuvat planeetastamme ovat väärennöksiä ja miksi aivan kaikki auktoriteetit ovat mukana litteyttä

salaavassa salaliitossa. Videoita löytyy jo satoja kappaleita. Niillä on yhteensä kymmeniä miljoonia katselukertoja. Kommentteja on kirjoitettu kilometrikaupalla.

On vaikeaa tietää, kuinka vakavasti ulkopuoliset ottavat puheet Maan pyöreyyden mahdottomuudesta. Useasti litteän maan puolestapuhuja on tarkoituksella kerjäämässä huomiota ja haluaa aiheuttaa närkästystä keskustelupalstoilla. Hän ei kuitenkaan itse usko ollenkaan litteään maahan. Näyttelemällä litteän maan kannattajaa erottuu joukosta. Tarkoituksena on vain lietsoa mahdollisimman pitkä ja turha väittely. Skeptikkona vaikeinta onkin päätellä, milloin kannattaa vaivautua vastaamaan pizzaplaneettaa mainostaville keskustelijoille.

En ole koskaan henkilökohtaisesti tavannut ihmistä, joka oikeasti uskoo litteään maahan. Mutta heitä oli varmasti olemassa 1800-luvulla. Aidon kannattajan löytäminen nykyisten parista on haaste, jota en osaa kellistää.

SYLTTYTEHTAALLA

TIEDÄMME, MISTÄ modernit pyöreyyden kriitikot saivat ajatuksensa ja perustelunsa. Englantilainen keksijä ja rohkeita ajatuksia ehdottanut Samuel Rowbotham (1816-1884) kirjoitti 16-sivuisen pamfletin nimeltään ”Zetic Astronomy: Earth Not a Globe”. Myöhemmin hän laajensi sen kokonaiseksi kirjaksi. Siinä hän hahmotteli uuden kosmologian, jossa Maa on litteä kiekko. Kiekon keskellä on pohjoisnapa. Kiekon reuna on yhtä valtavaa jäämuuria, joka vastaa etelänapaa. Aurinko, Kuu, muut planeetat ja tähdet ovat vain muutamia tuhansia kilometriä tämän kiekon yläpuolella.

Väittelyissään Rowbothan osasi sujuvana supliikkimiehenä kiertää aiheet ja painottaa yleisölleen vastapuolen selitysten riittämättömyyttä. Yksi Rowbothamin seuraajista haastoi julkisuudessa väittelyyn Alfred Russel Wallacen. Siitä seurasi enemmänkin draamaa, mutta mikään ei muuttanut litteään maahan uskovien mieltä. Heillä oli kopernikaanisen maailmankuvan haastaja, joka kuitenkin jätti selittämättä lähes kaiken sen, mitä kopernikaaninen maailmankuva onnistui selittämään.

Rowbothamin kirjassa yritettiin selittää, miksi horisontin taakse katoava laiva, maailman ympäri matkustaminen, Kuun vaiheet ja monet muut ilmiöt eivät oikeasti tarkoittaneet planeetan olevan pyöreä. Litteä maa edellyttää sarjaa päällekkäisiä selityksiä sille, miksi maailmankaikkeus ei oikeasti toimi sillä tavalla kuin se näyttää toimivan. Eivätkä kaikki selitykset ole keskenään johdonmukaisia.

Rowbotham ja kumppanit eivät koskaan täysin selittäneet, miksi kopernikaaninen maailmankuva pitäisi hylätä. Mikä Aurinko oikeasti olisi litteän maan mallissa? Miten se voi toimia litteän kiekon päällä ympyrää kiertävänä kohdevalona? Jos litteän maan versio Kuusta tekee Kuusta itsensä valaisevan, niin mikä luo Kuun vaiheet ja kuunpimennyksen? Ja miksi litteän maan näennäinen painovoima ei näytä toimivan samalla tavalla millään muulla taivaankappaleella?

Näistä asioista väitellään vieläkin internetin keskustelupalstoilla. Mikä on osoitus ideoiden kuolemattomuudesta, jopa vääriksi osoitettujen ideoiden.

HAASTAVAA SELITETTÄVÄÄ

KIEKON MUOTOINEN PLANEETTA tekee mannerlaattojen ja merien muodoista haastavaa selitettävää. Litteällä pinnalla esimerkiksi Afrikan pituus ja leveys ovat erilaisia kuin pallon pinnalle aseteltuna. Tämä johtaa monipuolisiin salaliittoteorioihin siitä, ovatko kartat ja mittauksia tekevät tahot rehellisiä. Litteän maan kannattajat eivät luota karttoihin tai maailmalla pitkiä matkoja matkustaviin ihmisiin.

Lentokoneiden reitit pitkin maapalloa vaativat myös selityksiä. YouTube-videoissa näytetään, kuinka pitkät lennot noudattavat litteän maan kartalla suoria reittejä. Pyöreällä pinnalle ne ovat kuitenkin kaikkea muuta kuin lyhimpiä mahdollisia, verrattuna tasaisella pinnalla piirrettyihin reitteihin. Yksi esimerkeistä on lento Etelä-Amerikan Chilestä Australiaan, Sydneyhin. Välilaseutuminen tehdään Los Angelesissa. Litteän maan kannattajille se on epäilyttävä poikkeaminen suorilta reitiltä.

Kaikki puheet salaliitosta ovat kuitenkin yhdentekeviä, sillä kyseinen reittilento on vain yksi monista. Muilla lentoyhtiöillä on reittilento Sydneystä Chileen, jossa välilaseutuminen tehdään suoraan reitillä olevalla Uuden-Seelannin Aucklandin lentokentällä. Tämä yksityiskohta unohtetaan litteää maata perustelevissa videoissa.

Myös napapiirien keskiyön aurinko vaatii selityksen. Newtonin mallissa se on selkeä seuraus planeetan liikkeistä Auringon ympäri. Litteän maan mallissa eteläisellä pallonpuoliskolla kiertävä Aurinko ei pystyisi kiertonsa puolesta pysymään kolme vuorokautta etelässä. Se tarkoittaisi, ettei pohjoinen pallonpuolisko saisi ollenkaan aurinkoa. Rowbothamin aikana yritettiin sanoa, että Eteläisen Tyynen valtameren merimiesten kuvaukset pitkistä päivistä eivät olleet luotettavia.

PESSIMISTINEN ENNUSTUS

YKSINKERTAINEN TAPA todistaa planeettamme pyöreys on vain katsoa pohjoista ja eteläistä tähtitaivasta. Tähdet kiertävät pohjoisessa Pohjantähden ympäri vastapäivään. Etelässä vastaava napatähti on Oktantti, jota tähdet kiertävät myötäpäivään. Ilmiö ei ole mahdollinen, jos litteän maan kiekko olisi totta. Mentaaliset umpisolmut ovat upeita, kun litteän maan kannattaja pyrkii soveltamaan tätä todellisuutta omaan malliinsa.

Kaikki tarvittava tieto litteän maan ongelmista ja mahdottomuudesta on avoimesti saatavilla. Se ei tietenkään tarkoita, että kaikki aiheesta kiinnostuneet perehtyvät aineistoon. Kaiken lukemani ja katsomani litteän maan materiaalin jälkeen joudun tekemään pessimistisen ennustuksen. Joskus kaukaisessa tulevaisuudessa ihmiskunta on asuttanut Mars-planeetan. Silloinkin kiertää hologrammivideoita, joissa perustellaan, miksi Mars on litteä.

JUHA LEINIVAARA